

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджені проблеми, перспективи розвитку агропромислового комплексу України.

Ключові слова: виробництво, аграрний сектор, ринок, регулювання, експорт, земля.

Abstract

The problems, prospects of development of agroindustrial complex are investigated in the article.

Keywords: production, agrarian sector, market, regulation, export, land.

Актуальність теми. Агропромисловий комплекс (АПК) – це сукупність взаємопов'язаних галузей народного господарства, об'єднаних своєю цільовою функцією, що розвиваються відповідно до конкретних природно-географічних особливостей території [1].

Стан справ у агропромисловому комплексі вагомо позначається на суспільстві в цілому. Зміни в державі, в економіці пройшли такими швидкими темпами, що державна система не змогла своєчасно на них відреагувати і, як результат, відбулося те, що характеризує сьогоденну ситуацію в АПК України. Однак не потрібно оцінювати зміни тільки з негативної точки зору. Реальний стан справ, як індикатор, підкреслює необхідність нових перетворень.

Метою статті є дослідження сучасного стану агропромислового комплексу, визначення проблем його розвитку. Від його рішення залежить розвиток внутрішнього і зовнішнього ринків, майбутнє продовольчого сектора.

Постановка проблеми. Сільське господарство є одним із найважливіших секторів вітчизняної економіки. Від наявності та якості продуктів харчування залежить життя і здоров'я суспільства, а рівень розвитку агропромислового сектору держави є ключовим елементом її продовольчої безпеки. [2]. Також, наша країна володіє якісними земельними ресурсами, наявність яких свідчить про можливість ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва. Але в агропромисловому комплексі назріло досить багато проблем, основними серед яких є: складне фінансово-економічне становище сільгоспвиробників, недостатня державна підтримка, недосконалість кредитної та страхової систем, низька інвестиційна привабливість галузей аграрного сектору, висока собівартість та низька рентабельність виробництва, низький рівень оплати праці, зношення основних виробничих фондів сільськогосподарських підприємств, недостатнє впровадження інноваційних технологій. [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у вивчення особливостей розвитку та перспективи АПК зробили А.Г. Бабенко [4], Т.В. Мацібора, Б.Й. Пасхавер, О.В. Шубравська, Л.В. Молдован та ін., А.В. Пужай-Черета [5]. У багатьох наукових роботах висвітлювалися фундаментальні підходи щодо реформування сільськогосподарського сектору, залучення іноземних інвестицій та удосконалення державного регулювання. Проблеми розвитку міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією за участі України знайшли відображення у роботах Н.Є. Голомші та О.Я. Дзядикувч, І.О. Крюкової, Т.Є. Калини, В.П. Пантелєєва. Однак питання економічного розвитку АПК в сучасних умовах потребують вдосконалення підходів до формування сучасної стратегії економічного розвитку агропромислового виробництва. [6]

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна має потужний аграрно-виробничий потенціал, однак сільське господарство розвивається нестабільно, це пояснюється залежністю від кліматичних умов, динамікою світових цін та недосконалим державним регулюванням. Проблеми державного управління пов'язані насамперед із невпорядкованістю ринку землі сільськогосподарського призначення та непрозорістю розподілу державного фінансування [7].

Ядром агропромислового комплексу є галузі сільського господарства. У своєму розвитку вони характеризуються певними особливостями; це вплив природнокліматичних факторів на характер і організацію виробництва, об'єктивна необхідність використання частини виробленої продукції як засобів виробництва, універсальність основного засобу виробництва – землі. Усе це зумовлює особливості становлення ринкових відносин в агропромисловому комплексі та особливості його державного регулювання.

Основні проблеми АПК України: велика частка застарілого обладнання і неправильних організаційних впорядкувань, це призводить до того, що продуктивність праці зменшується, продукція не відповідає міжнародним стандартам якості і безпеки, доходи і прибутки зменшуються і ведуть до збанкрутіння сільськогосподарських підприємств; мала кількість інвестиційних надходжень в цю сферу діяльності та мізерне бюджетне фінансування в розвиток; низький рівень забезпеченості науковою базою і невикористання сучасних технологічних і інформаційних засобів ведення сільськогосподарської діяльності; невиконання завдань стратегічних напрямків розвитку агропромислового комплексу та аграрної реформи в Україні; нераціональне використання земельних, трудових та фінансових ресурсів аграрної сфери; зниження родючості ґрунтів, малоефективне використання наявного потенціалу земель сільськогосподарського призначення; низький рівень життя мешканців села, мізерні заробітні плати осіб, зайнятих у сільському господарстві, безробіття, поглиблення демографічної кризи, міграція у пошуках роботи, руйнування трудового потенціалу села [8].

Розвиток вітчизняного господарства має узгоджуватися зі світовими тенденціями, необхідністю забезпечення продовольчої безпеки країни. Сталий зростаючий розвиток відображає не лише необхідність забезпечення населення продовольством на відповідному рівні, а й доцільність його підвищення випереджаючими темпами порівняно з темпами збільшення населення. Упровадження інноваційних технологій та методів ведення господарства, застосування ресурсозберігаючих технологій, а не використання екстенсивних методів, зокрема, надмірної експлуатації земельних ресурсів сприятиме зростанню сільськогосподарського виробництва.

Висновок. Агропромисловий комплекс України є однією з пріоритетних сфер внутрішнього економічного розвитку та основою розширення зовнішньоекономічної діяльності. Від розвитку АПК залежить продовольча безпека країни, її експортний потенціал, ефективність використання наявних ресурсів та факторів виробництва. [9].

На сьогодні вирішення проблем АПК має бути серед першочергових пріоритетних завдань, оскільки це в першу чергу загрожує продовольчою кризою, посиленням економічної нестабільності, а також втратою однієї з основних галузей спеціалізації в регіоні.

Важливо створити ефективний механізм оплати й стимулювання праці, що поліпшить відтворення трудового потенціалу, зростання рівня доходів сільського населення. Також для успішного розвитку АПК необхідно проводити державну політику постійного підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Земельний кодекс України. // ВВР – 1993. – № 10 – С. 79.
2. Климаш Н. І. Стан та особливості розвитку аграрного сектора економіки в сучасних умовах. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. №1. С. 71-79.
3. Аграрная политика / [Зинченко А.П., Назаренко В.И., Шайкин В.В. и др.]; под ред. А.П. Зинченко. – М.: КолосС, 2004. – 304 с.
4. Бабенко А.Г. Державне регулювання та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору. *Економіка АПК*. 2008. № 5. С. 85–88.
5. Пужай-Черета А.В. Проблеми та перспективи реформування галузі АПК в Україні. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. Збірник наукових праць у 2-х вип. ПДТУ. Маріуполь, 2016. Вип. 1. Т. 1. С. 41–48.
6. Пугачова К.М., Шеремет О.О. Зовнішньоторговельні відносини України з ЄС. *Економіка АПК*. 2018. № 2. С. 85–90.
7. Онегіна В.М. Інституційна основа аграрної політики: українські реалії й досвід США та ЄС. / В.М. Онегіна, Н.В. // *Економіка АПК*. – 2016. – №1. – С. 18-23.
8. Качана Є. П. Регіональна економіка / за ред. . - К. : Знання, 2011. - 670 с.
9. Статистичний щорічник України за 2014 р. / [за ред. О.Г. Осауленко; відповід. за вип. П.П. Забродський]. – К. : Держкомстат України, 2014. – 625 с.

Почапська Юлія Михайлівна – студентка гр. Ек-176 факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: pochapska2017@gmail.com

Науковий керівник: **Красвська Алла Станіславівна** – доцент кафедри Підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Pochapskaya Julia - student of gr. Ek-17b, Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: pochapska2017@gmail.com

Supervisor: Alla S. Krajevska - Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia